Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

NOV 1 1919

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 8-го ПАДОЛИСТА 199. Ч. 133. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, NOVEMBER 8, 1919. No. 133.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

ПОЛОЖЕННЯ НА УКРАЇНІ.

(Допись до львівського дневника „Вперед").

Станиславів, 28. вересня.

На днях довелось мені стрінути ся з одним з членів українського уряду. Інформаціями від нього ділю ся з читачами „Вперед".

Відносини на Україні укладають ся як найкрасше. Утворив ся коаліційний кабінет. Всі партії зобовязались писемними декляраціями підпирати його. Кабінет станув на парляментарнім принципі і порішив при найблизшій змозї перевести вибори до парляменту. Населеннє відносить ся до свого уряду з повним довірєм і підномагає його з усїх сил.

Село заняло до Денікіна ворожу поставу. Воно добре сьвідоме сього, що Денікін — се царська Росія, отже гріб для мрій про землю. Большевицьких гараздів селяни вже зазнали, на вудку пророків зпід стягу Троцьких і Раковських їх вже не заманити; слухають тепер радо тільки свого українського правительства.

Всї повстанчі відділи в тїснім контактї з головним штабом. Навіть ті, що оперують далеко на задах большевиків і денікінців. Одинокий „дядько" Махно дальше беть ся після вподоби, з ким найдогіднїйше. На жаль — правда, що сей модерний опришок забив отамана Григорієва.

На території, занятій большевиками і денікінцями слухають наїзників тільки в місцях осїдку їх армії. Прим. вже 5 верстов за брамами Києва кінчають ся впливи добровольчеської власти. Селяни бойкотують Київ. Ввідки шалена дорожня, про яку згадувала антантська місія. Є на окупованій території деякі повіти, до яких не поступила ще большевицька чи денікінська нога. Довкруги повставлялись вони гарматами, скорострілами і не пускають до себе наїзників.

Війна і революция московських реакціонерів нічого не навчила. Поступають по старим зразкам царських опричників. Ґен. Бредов у відповідь на українську промову члена київської городської думи сказав: „Нічево нє панімаю на етом собачем нарєчії". **Полтавщина на заборону державних українських шкіл відповіла складкою 12 міліонів карбованців на приватне шкільництво.**

Богато баламутства пустили в сьвіт ґазети про заняттє Києва. В дійсности з Києвом історія має ся так:

По тяжких боях з большевиками увійшла до Києва наддніпрянська армія отамана Салського і наддністрянська ґен. Кравса. Рівночасно без бою і перепон зі сторони червоних військ увійшов відділ денікінської кавалєрії. Населене міста уладило овацію українському війську. Розпочалась дефіляда перед городською думою. Отаман Салський зажадав знятя з будинку думи російського прапору, який завішено поруч українського. Се зроблено і щойно тоді Салський передефілював зі своєю армією. Підчас промов під думою вирвав ся був один денікінець. Його вбито на місці. В межичасі зближають ся дальші сили Денікіна. Ґен. Кравс розпочав з ними переговори чисто мілітарного характеру. Та скоро переконав ся, що з носителями ідеї нєделїмства тяжко говорити й уступив ся за Сальським з міста. Зроблено се тому, щоби не доводити до битви на улицях многострадального Києва. За самовільну спробу переговорів ґен. Кравс дістав димісію, а до вияснення відносин в боротьбі з большевиками вислав головний отаман до Денікіна ґен. Павленка. Головне услівє, яке поставлено Денікінови: української території будуть боронити перед большевиками українські війска, отже, щоби він зі своїми добровольцями посунув ся на північ. Так як досї справа стоїть, війна з Денікіном майже неминуча.

Сили Денікіна в пресї переціняють ся. Певною і доброю частиною його армії є офіцирський відділ. Постава козаків, а головно Кубанців, на випадок війни з Україною для нас безгрядно прихильна. Вже тепер на дневному порядку перескоки на нашу сторону.

Замітна річ, що большевики далеко завзятійше борють ся з українськими війсками ніж з денікінськими. Можна собі пояснити се тільки тим, що на чолї одних і других (большевиків червоних і білих) стоять чорносотенні офіцири.

Між Наддніпрянцями і Галичанами повна згода. Галичани пережили прикрі хвилї в пасї між Збручем і Каменцем Подільським. Там населенє, яке десятилїтями займає ть ся контрабандою, яке неодну армію обскубало, відносило ся до галицьких війск ворожо. Тепер всюди приймають Галичан як гостий і витають їх дуже щиро.

Цікава черта духа часу: на Україні селяни дають українському війску такі подарунки, як гармати, скоростріли, муніція.

На Україні іде тепер житє під знаком консолїдації всїх сил для успішної боротьби за незалежність.

Із сусідів найкрасше ставлять ся до нас Румуни. Не одну вже прислугу зробили.

Мій інформатор закінчив розмову.

„Найтяжші хвилини поза нами. Ми перейшли огневу пробу, — і тепер ми почуваємо ся справжною силою, над якою тяжко перейти до чергового порядку". **М. С.**

ВІСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

(На підставі часописей, одержаних з рідного краю).

Приказ ґен. Денікіна про державну мову.

Приказ ґен. Денікіна в справі урядової мови звучить:

„Геройством і кровю армії одна за другою визволяють ся руські области від іга божевільних і зрадників, давших обманутому народови рабство замісць щастя й свободи. До старого Києва, матери городів руських, наближають ся полки з неудержним бажанем вернути руському народови втрачену цілість, без котрої не можливе повне і нормальне господарське житє, коли північ, південь, схід і захід в свобідному обміні несуть один другому все, чим богатий кождий край, кожда область.

„З приводу сього в основу відбудованя областий півдня Росії буде положено начало самоурядованя і децентралізація при безумовному узгляднєню до житєвих пристосунків місцевого житя.

„Обявляю державною мовою на цілім просторі Росії — мову руську, але рахую зовсім неможливим і забороняю переслїдуванє мало-руської мови; кождий може балакати в місцевих урядах, земствах, присутних місцях і в суді по мало-руськи.

„Приватні школи, які утримують ся за приватні гроші, можуть вести науку на якій завгодно мові; в державних школах, як знайдуть ся охочі, можуть бути заведені години мало-руської народної мови, в шкільних примірниках, в перші роки навчаня в початковій школї задля полекшеня школярам при початковій науці.

„Таким чином не буде ніяких позбавлень в відношеню мало-руської мови до друку. Та цїлість, без котрої не була би міцна руська мова, в рівности зроблена цїлими віковими зусилями Києва, Москви й Петрограда".

Денікінська робота.

Ґенерал Денікінської армії, Маявський, застановив усі грошеві підмоги для українських шкіл у Полтавщині, хоч людність полтавської губернії висказала ся майже одноголосно (90%) за українською школою.

У відповідь на те українські інституції у Полтаві пожертвували на українське шкільництво 12 міліонів карб. Навіть місцеві Москалї, розлючені Денікінським приказом, жертвували на українські школи.

„Курієр Цодзенни" доносить дня 24. вересня, що офіцири Денікіна знищили памятник Шевченка.

Денікін заявив у розмові з київськими дневникарями, що він проти 8-годинного робочо дня й тому заводить 10-годинну денну працю.

Вісти про погроми, уладжувані в областях, занятих Денікіном, потверджує американський майор, Роберт Дейвіс, що довший час пробував при штабі ґен. Денікіна. Майор Дейвіс оповідає, що Денікін не має сили спинити погромних виступів своїх козаків в полудневій Росії.

Польські пляни на знищеню галицької України.

Львівський український дневник „Вперед" містить отсю статю:

В ноті польської мирової делеґації з дня 25. серпня с. р., висланій на руки предсїдателя мирової конференції Клемансо, заявив Дмовскі, що розклад земельної власности у східній Галичині є не пропорціональний, бо ціла велика власність находила ся в польських руках. Суспільний антаґонїзм селянства проти більших власників визискувано для боротьби проти польськости. В ноті виявляєть ся, що польська держава, як східна Галичина буде прилучена до Польщі, через аґрарну реформу знесе сей ненормальний поділ землї і сим нїби погодить українську людність з Польщею. Таке говорять польські дипльомати і політики в Парижи.

Як же виглядає се погодженє в українськім селі, **Тисьменичанах,** станиславівського новіту? В тім селї при парцеляції великої посїлости тамошні українські селяня задаткували кілька земельних парцель. **Польська національна преса називає се злочином і взиває станиславівську польську народову орґанїзацію, щоби вона не допустила до продажі українським селянам землї; щоби українським селянам звернено хочби подвійні задатки, а землю продано польським кольоністам.**

Се не є одинокий случай. Наводимо його як ілюстрацію роботи над скольонїзованем східної Галичини. З тим польські круги зовсім не криють ся. У варшавськім соймі посол Давид Абраґамсвич заповів явно кольонїзацію східної Галичини, а польська преса день в день пятнує яко злочинців і народних зрадників всіх тих великих власників, які важуть ся продати українським селянам кусок землї.

Що в Парижи польські політики і дипльомати подають яко арґумент за прилученєм східної Галичини до Польщі, се на місці в Галичині уважає ть ся національним злочином і поборює ть ся яко злочин.

В РОСІЇ.

ВІЙСКА ҐЕН. ДЕНІКІНА ОПОРОЖНИЛИ КУРСК.

Большевицькі війска борють ся на всіх фронтах з добрим успіхом.

ЛОНДОН, 4. падолиста. — В Москві панує велика радість з приводу вістки про окруженє армії ґен. Юденича та про пораженє армії Колчака, яка утїкає у великім неладі на схід в напрямі Омска.

Остання бездротна телеґрама з Москви доносить, що саветські війска після здобутя Вороніжа посунули ся о 67 миль дальше наперед. Війска ґен. Денікіна опорожнили вже Курск.

Останки армії ґен. Юденича утїкають.

ЛОНДОН, 4. падолиста. — Бездротна телеґрама з Москви подає отсей звіт саветського правительства:

„Ми одержали нові скріплення. Юденич не може дістати помочи. Останки його армії пропадають. Вони є окружені нашими війсками.

„Від Луги наші війска без впину наступають на війска Юденича.

„На прочих боєвих фронтах положенє наших війск корисне. Наші війска в передодни побідного закінченя війни".

Реакціонери числять на поміч Фінляндії.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 3. падолиста. — Премієр північно-західного російського правительства, Ліяносов, заявив, що російське правительство годить ся признати повну незвисимість Фінляндії, коли фінські війска поможуть армії Юденича здобути Петроград. В тій справі премієр Ліяносов вислав до фінського правительства урядову ноту.

Також ґен. Маннергайм, бувший диктатор Фінляндії, вислав лист до фінського президента Штальцберга, взиваючи його, щоби Фінляндія дала оружну поміч Юденичеви проти большевиків. В кругах, які є противні інтервенції Фінляндії в Росії, викликав лист ґен. Маннергайма велике обуренє. (Ґен. Маннергайм уходить за реакціонера. При останних виборах на президента одержав він лише незначне число голосів). Положенє є того рода, що покищо годї сказати, як порішить фінське правительство.

(Телеґрами з 4. падолиста доносили, що фінське правительство відкинуло предложенє ґен. Юденича).

Саветські війска здобули Ішім.

ЛОНДОН, 6. падолиста. Російська большевицька бездротна телеґрама з Москви доносить, що саветські війска здобули місто Ішім, 75 миль на північ від Петропавловска, причім взяли 1.200 полонених. Тасама телеґрама доносить також про здобутє Уст-Бузулюка і полонєнє 1.000 жовнірів з противбольшевицької армії.

Підчас мобілізації для оборони Петроґраду зголосило ся 80.000 рекрутів зі самого Петроґраду.

Критичне положенє Колчака.

ОМСК, 4. падолиста. — Через здобутє Петропавловска і Ішіма большевиками армія адм. Колчака опинила ся в критичнім положеню. Між мешканцями Сибіри дає ть ся завважити якийсь горячковий настрій.

Зразу була гадка, щоби ставити опір большевицькій армії здовж ріки Ішіма. В сибірських військових кругах припускають, що після втрати Ішіма сибірські війска будуть робити змагання станути до рішаючої битви з большевиками на захід від Омска.

Колчак опорожнює Омск.

ОМСК, 31. жовтня. — З приводу небезпеки, яка ґрозить зі сторони большевицьких війск, адм. Колчак видав розпорядженє в справі опорожненя Омска. Перші інституції, які будуть перенесені з Омска, є шпиталї американського Червоного Хреста і такі державні департаменти, які не є дуже конечні.

Можливо, що і осідок правительства буде перенесений дальше на схід.

Зелізничий рух на сибірськім шляху хвилево здержано з причини, що в Омску нагромаджує ть ся як найбільше возів.

Американський консуль Гарріс, англійський командант ґен. Накс і чеський командант ґен. Янін признають, що положенє є дуже тяжке. Вони постановили виїхати з Омска допервa тоді, коли правительство Колчака рішить ся перенести свій осідок з Омска.

Американський шпиталь і державні бюра будуть перенесені тимчасово до Іркутска.

Козаки ґен. Семйонова забрали транспорт американського оружа.

ВЛАДИВОСТОК, 26. жовтня. — Козаки ґен. Семйонова задержали в Чіті поїзд, яким везено частину з американського транспорту оружа.

Ґен. Семйонов домагав ся вже давнїйше, щоби йому вислано 15.000 крісів, ґрозячи що в противнім случаю він силою собі їх здобуде.

Поїзд, який забрали собі козаки ґен. Семйонова, був стережений 50 американськими жовнїрами під командою американського офіцира, і находив ся в дорозї до Омска.

Що стало ся з поїздом, доси не одержано жадної вістки. Припускають що козаки взяли поїзд силою. Опір американської незначної сторожі був би безуспішний, бо ґен. Семйонов розпоряджає в самій Чіті кількома тисячами козаків.

Швайцарія проти бльокади Росії.

БЕРНО, 5. падолиста. — Швайцарська союзна рада повідомила свого посла в Парижи, щоби він подав до відома мировій конференції, що Швайцарія не проголосить бльокади супроти саветської Росії.

Мир зі саветською Росією можливий.

ЛОНДОН, 5. падолиста. — Заступник секретаря заграничних справ Гармсворт подав нині до відома в палаті послів, що зарядженє в справі бльокади саветської Росії позістане в силі, доки в Росії не буде установлене демократичне правительство, яке аліянти могли би признати.

Полковник Мелон, ліберальний посол, який недавно повернув з Росії заявив в парляменті, що він розмовляв з провідниками саветської Росії в справі мира та що вони є готові заключити мир на підставі услівий, які свого часу Ленін предложив був аліянтам через Болєта.

На весну надіють ся мира зі саветською Росією.

Нюйорська часопись „Ґлоб" одержала від свого кореспондента Пола Ската Маврера телеґраму, в якій між иншим сказане отсе:

„Я одержав з Парижа вісти, походячі з достовірного жерела, які доносять, що на случай, коли до зими протибольшевицьким арміям не вдасть ся повалити саветського правительства, деякі европейські держави, вступаючи в слїди Німеччини, заключать мир зі саветською Росією.

Естонці підняли наново переговори з большевиками.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 5. падолиста. — Одержані вісти доносять, що переговори між представниками Естонії і саветської Росії розпічнуть ся в Дорпаті 9. падолиста.

Заступник фінського президента про большевизм.

ГЕЛЬЗІНҐФОРСУ, 6. падолиста. — „Робітники сьвіта не годять ся зі всіми методами большевиків, але вони є того переконаня, що новий большевизм щораз більше й більше зискує демократичну підставу, — заявив у своїй промові у фінськім соймі заступник президента, Антін Котонен, підчас дебати над політикою Фінляндії супроти Росії. — Ми є проти вмішуваня у внутрішні справи Росії, бо ми боїмо ся, що опісля Росії схоче на нас пімстити ся. Адм. Колчак, ґен. Юденич і ґен. Денікін є реакціонерами, які на случай побіди будуть стреміти до привернення монархії. Я є переконаний, що большевики, коли аліянти перестануть мішати ся в справи Росії, в мирний спосіб змінять ся на добрих демократів. Російські селяни мають нині землю, яку управляють. Большевизм не виглядає такий лихий, як його малюють на стіні реакціонери. Щоби належито оцінити вісти про Росію, треба памятати, що по руїні істнуючого наступила відбудова. Введено в житє великі суспільні реформи і зроблено богато додатної праці. Часи терору нині минули ся. Всї соціялістичні партії, які давнїйше навіть в невтральних краях поріжнили ся між собою, нині зединили ся для поборюваня чорної реакції. Коли аліянти знесуть бльокаду і позволять, щоби правдиві вісти виходили в сьвіт з Росії, то се вийде на користь загалу. Війна спинила розвій демократії. Я противлю ся інтервенції в Росії з національних причин. Коли реакціонери прийдуть в Росії до власти, то се означає нову небезпеку для Фінляндії. Реакціонери підняли би знова свої домаганя до Фінляндії, яко частини давної російської імперії".

Урядові вісти про страчене царської родини.

(Після кореспонденції **Дон Левіка**).

БЕРЛІН, 5. падолиста. — Нині нема найменьшого сумніву, що Николай Романов, його жінка, чотири дочки і син не жиють. Всїх їх покарано смертю дня 17. липня минувшого року в Екатерінбурґу, а відтак тіла їх спалено.

Всякі инші вісти про смерть Романова і його родини походили з ріжних меньше достовірних жерел, підчас коли ся вістка походить від члена саветського правительства, яке найліпше знає, що стало ся з царем і його родиною. Большевицькі провідники не хочуть однак про се богато говорити. З великим трудом вдало ся мені найти чоловіка, який знає про дійсний стан справи, будучи присутний на засіданю в Москві, на якім президент екатерінбурського савета здавав урядовий звіт про смерть царя і його родини.

Тою особою є Михайло Покровський, урядуючий саветський комісар, чоловік о висскім образованю і незвичайно спосібний. Покровський оповідає осьщо:

„В часі, коли Екатерінбурґ був вже з трох сторін окружений, найдено в посїданю Романових чотири листи писані по французьськи. Сї листи доказували, що істнує заговір, який має на цїли уможливити упровадженє царя і його родини. Місцевий савет, будучи приневолений опорожнити місто, взяв сю справу скоро під обраду і рішив покарати смертию царя, царицю і їх дїти. Оповіданя про ріжні знущаня над ними є неправдиві. В ночи 17. липня повідомлено Романових про рішенє савета і небавом опісля їх розстріляно. Щоби монархістам відобрати нагоду зробити сьвятими тіла Романових, і ужити се яко средство до протиреволюції, всї тіла спалено".

Покровський показував фотоґрафічні знимки чотирох листів, яких переловленє причинило ся до відкритя заговору.

Вістка про замордоване Шаляпіна неправдива.

ЛОНДОН, 5. падолиста. — Недавна вістка, яка доносила про замордованє большевиками Теодора Шаляпіна, найбільшого російського сьпівака оперового, показала ся неправдивою, як се подає кореспондент „Дейли Мейл" з Гельзінґфорсу.

Після одержаних вістий, навпаки, Шаляпін тішить ся великим поважанем серед большевиків, які надали йому титул „першого саветського народного артиста". Шаляпін перебуває в Москві, відки часто виїздить на концерти, уладжувані державним коштом для робітників.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПЕРШЕ ЗАСІДАНЄ ЛІҐИ НАРОДІВ ВІДБУДЕТЬ СЯ В ПАРИЖИ.

Будуть порішені лише найважнїйші справи.

ПАРИЖ, 5. падолиста. — Головна рада мирової конференції порішила нині, що перше засіданє ліґи народів буде скликане до Парижа. Дня засіданя мирова конференція доси ще не визначила.

Дальше постановлено, щоби на сїм засіданю вести обради лише над справами, які мусять бути безпроволочно полагоджені по затвердженю мирового договору з Німцями.

(Первісно була гадка скликати перше засіданє ліґи народів до Вашінґтону. Також кружила вістка, що є намір іменувати президента Вілсона першим президентом ліґи народів. Як доносять, президент Вілсон мав дати на се відмовну відповідь).

НА УГОРЩИНІ.

Мирова конференція приказує Румунії опорожнити Будапешт.

ПАРИЖ, 3. падолиста.—Мирова конференція розглядає знова справу Румунії. Всї члени головної ради згодили ся, щоби вислати спільну ноту до Румунії, жадаючи від неї відповіди на ноту, післану їй перед трома тижнями.

В ноті зі 17. жовтня мирова конференція поставила була жаданє, щоби румунські війска безпроволочно опорожнили Будапешт і уступили на розємчу лінію.

Румунське правительство злекговажило собі приказ головної ради і румунські війска до нині держать Будапешт під своєю контролею.

Угорщина має стати монархією.

БЕРЛІН, 5. падолиста. — Телеґрама з Будапешту до „Фосіше Цайтунґ" доносить що політична кріза в справі утвореня постійного правительства на Угорщині вже проминула, бо між мадярськими републиканами і монархістами прийшло до порозуміня. На підставі сього порозуміня на угорськім престолї має засїсти наслїдник австрійського престола, Франц Габсбурґ, найстарший син бувшого цісаря, Карла.

Новий король має прибути небавом на Угорщину, де буде вихований в мадярськім національнім дусї. Підчас його малолїтности буде завідувати справами Угорщини так звана рада реґенційна.

Конституція нового угорського королївства буде уложена після взору конституції анґлїйської.

Ґр. Апоні іменований головою угорської мирової делеґації.

БУДАПЕШТ, 6. падолиста. — Провідник мадярських націоналїстів, ґр. Альберт Апоні, зістав іменований головою мадярської мирової делеґації.

Ґр. Апоні відїде до Парижа, скоро лише мирова конференція його прийме.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ ВІД ПОЛЬСЬКОГО ЗЛОЧИННОГО НАЇЗДУ!

ДОВГИ ПОЛЬЩІ.

Польська соціялістична ґазета „Роботнік", яка виходить у Варшаві, помістила осьтаку статю:

Польща починає свою державну господарку довгом понад 150 міліярдів марок. Процент від сього довгу винесе річно 6 міліярдів марок, що — як би Польща стала справді великою державою і мала 40 міліонів населеня — то на одну людину випалоб річно 150 марок податку на самий довг. Колиж одначе зважить ся, що продукувати буде тільки 20 процент населеня, то на опроцентоване довгу випаде 750 марок на голову (з тих, що продукують).

До сього треба додати ще видатки на адміністрацію, реформи і другі державні конечности, так що податкозий тягар продуцента в Польщі винесе 3.000 марок річно.

Колиб навіть польська продукція напружила всі свої сили, то мимо того потреби культури і цивілізації будуть мусіти уступити на другий плян перед сими видатками на довги.

Сама війна за минаючий рік коштує Польщу 30 міліярдів марок.

Осьтакий рай польські пани готують польському народови своєю панською політикою заборчою і намагають ся ним обдарувати також другі нападені народи.

МЕМОРІЯЛ ХОЛМСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО ПОЛЬСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Польські ґазети у Варшаві подали меморіял, який „делеґація православних Українців Холмщини" вручила польському правительству.

В тім меморіялі між иншим говорить ся:

„Польське правительство перебрало Холмщину 4. падолиста м. р., викидаючи революційно наїзників краю, австрійське войско та урядників. В сій революційній акції на Холмщині брали участь численні особи української народности, вважаючи, що справа визволеня се загальна справа. Однак з хвилею приходу польської власти деякі польські круги на Холмщині зачали виразно проти-українську політику; зачали ся арештованя української інтеліґенції; учителям заборонено вчити дітий рідної мови; уряди перестали приймати подання в українській мові; людям, що звертали ся до властий в українській мові, бо не знали польської мови, відмовлювано послухань; церкви позамикано і полишено без опіки; православних попів депортовано; вертаючу до краю інтеліґенцію, що могла доказати своє місцеве походжене з діда-прадіда, висилано за Буг в протягу 24 годин.

„За часів кровавого царського пановання більшість українського населеня під примусом опустила рідний край і удалась на поневірку по широкій Росії... Нині повернувші стараають ся найти своїх, при їх помочи зорієнтувати ся в нових відносинах і дістати поміч. Замісць того находять спалені хати, запущену господарку, винужденілу інтеліґенцію, брак добродійних і культуральних інституцій. Огірчене огортає їх тимбільше, що над кождим повертаючим розтягаєть ся поліційно-жандармська курателя. На тлї боротьби о землю нераз заняту Поляками титулом аренди, розпочинаєть ся боротьба, в якій средствами є нераз денунціяція і підступ, в наслідок чого є нові ревізії й арештованя.

„Від часу, як староство в Холмі перебрав п. Богушевський, розпочали ся арештованя української інтеліґенції під претекстом відплати за переслідуваня Поляків большевиками в Росії. По тюрмах держали людий по два місяці, а відтак випускали, віддаючи їх під поліційний надзір; арештовано 70-літних старців, реемігрантів; арештовано тих, що оставали в краю, арештовано селян, бувших офіцирів, суддів, учителів. Арештованя зачали ся 10-11 червня а мотиви арештовань — відплата большевикам — не могли до нас, яко Українців відносити ся, бож Москаль є нам ворогом таксамо як і Польщі... Таксамо ніякої большевицької пропаґанди Українці не провадять і рішучо їй противлять ся".

За тим слідує в меморіялі домагане, аби Українців Польща трактувала яко рівноправних горожан з окремою мовою, культурою і вірою. Відтак вичислено подрібно домаганя Українців в отсих словах:

„Для полагодженя пекучих справ українського населеня просимо о безпроволочний дозвіл на зорґанізоване українського комітету з приміщенем в Холмі; утворене українських добродійних орґанізацій; отворене українських народних шкіл; отворене української ґімназії; права послугувались українською мовою в урядах та судах; забезпечене потрібної скількости православних церков; узгляднене прав українських селян до землї при перепроваджуваню земельної реформи.

„Український комітет, як сама назва говорить, складав би ся з представників ріжних суспільних верств українського населеня; був би народною репрезентацією Холмщини, інформатором місцевих властий і центрального правительства в українських справах, словом співробітником в справах мови, школи і віри. Правні подробиці і програма будуть означені в статуті, який маємо надію предложити міністрови внутрішних справ до затверджeня в найблизших днях.

„Утворене Українського Добродійного Товариства для цілого терену, на якім находить ся українське населене, основуєть ся тим, що не тільки за радою, але й за милостинею звертаєть ся чоловік найрадше до своїх. Зрештою справа реемiґрації вимагає побіч державної також громадської помочі.

„Щодо шкільної справи то ясна річ, що народна школа повинна бути з українською викладовою мовою, причім обовязково мало-б ся вчити і польської мови та історії. При помочі українського комітету державні власти видадуть рішене про одержавну шкільну сїть. В справі отвореня ґімназії в Холмі мусимо підчеркнути, що поверх 400 дітий вижидають з неспокоем, з чим верне делеґація і яке становище займе правительство в справі наданя концесії на отворене української ґімназії. Ми старались дістати від окружної шкільної ради в Холмі позволене на отворене 4-клясової народної школи з ґімназіяльною програмою, але відмовлено нам з формальних причин, через що витворила ся така ситуація, що жидівські народні школи істнують а українських нема.

„Допущене української мови до судів і урядів є конечною річию, бо селяни не розуміють польської мови; не розуміють змісту урядових вияснень та приписів. Через се улекшуєть ся використовуване населеня ріжними покутними дорадниками. Тому конечно є також, щоби для громад, де є українське населене, всі друки і приписи приходили в польській і українській мові.

„Для упорядкованя церковних справ треба зорґанізувати зїзд представників православного населеня і духовенства в як найскоршім часї, а також перепровадити іменоване епископа, що був би канонїчним зверхником православної церкви".

• • •

Сей меморіял вручила депутація холмських православних Українців польському правительству у Варшаві на руки віцеміністра Скшинського.

Вручене меморіялу польська преса проголосила яко акт „прилученя" Холмщини до Польщі і помістила цілий меморіял, мимо того, що в нім є вичислені злочини, яких допускають ся Поляки над українським населенем в Холмщині.

Причиною сього є те, що та холмська делеґація станула на становищи, що Холмщина є частию Польщі.

Сей меморіял, видно, зладили ті холмські Українці, котрі годять ся, аби Холмщина належала до Польщі, однак замітно, що під меморіялом нема поданих жадних підписів.

В кождім разї з таким становищем український нарід ніколи не згодить ся, бо Холмщина се край корінно український і мусить належати до України.

За прикре положене винна бувша царська Росія, яка включила була по розборі Польщі Холмщину до „царства польського", а відлучила її була аж в 1912-тім році.

За той час злуки Холмщини з російською Польщею Поляки старались її польщити, а коли ще Москалї зачали глупу політику насильного „навертаня" грецько-католицького населеня Холмщини на православє, Поляки скористали з нагоди і удаючи приятелів холмських Українців приєднували їх до римсько-католицької церкви, а пізнїйше таки силою тягнули.

Холмські Українці ненавидять Москалїв і Поляки се використовують, але вони також знають добре і польську неволю, з якої їх визволить весь український нарід.

НЕ ПОСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ ДО СТАРОКРАЄВИХ БАНКІВ!

Деякі пересилкові бюра або приватні банки взивають людий в ґазетах оголошенях (адвертайзментах), щоби посилали гроші до старокраєвих банків і „збогачували себе та свою родину".

Звертаємо увагу, що такі зазиви є обдурюванем людий.

Ніхто не може збогатитись в той спосіб, що накупить собі старокраєвих паперових гроший і запакує ними старокраєві банки. Противно, може дуже легко збідніти.

Хто купить собі за 20 долярів 1000 корон, то най не гадає, що він збогатів, бо 1000 корон якраз варта 20 долярів і тому він не став анї богатший анї біднїйший, а тільки заміняв гроші, пересилаючи їх до старого краю.

Дехто гадає собі, що як тепер купить собі за 2 тисячі долярів 100 тисяч корон, то він вже великий, стотисячний пан, а тимчасом се неправда. Він як мав 2 тисячі долярів, так має, тільки в инших грошах.

Має сто тисяч в грошах паперових, непевних, на яких дуже легко може стратити.

Треба памятати передівсім се, що вартість старокраєвих гроший разврaз паде власне через те, що вони паперові і тільки паперові.

В звичайних мирних часах, як держава видає паперові гроші, то має на них поруку в золоті в певній означеній сумі. Однак в часї війни воюючі держави так богато випустили нових паперових гроший, що про поруку в золоті навіть годі говорити. А через те, що тої поруки в золоті нема, вартість паперових гроший дуже впала.

І власне через те впала вартість паперових гроший в Австрії, Польщі, Угорщині, Чехословаччині, Румунії, Німеччині, Московщині і т. д. В тих державах впала вартість в небувалий спосіб.

Ратунок на се прийде аж по якімось часї, коли ті держави зменьшать скількість паперових гроший у себе і найдуть на них поруку в золоті.

Однак поки се станеть ся, то держави, котрі є засипані паперовими грішми, можуть оголосити у себе девалюацію (відвартісненe, зменьшене вартости) своїх паперових гроший; наприклад Австрія може оголосити, що від такого а такого дня вартість паперової корони буде 10 сотиків або навіть меньше. Таксамо можуть зробити і другі держави, засипані паперовими грішми.

Длятого нехай ніхто не лакомить ся, що виміняє тепер доляри на купу старокраєвих гроший.

І длятого нехай ніхто не посилає тепер долярів до старокраєвих банків. Тепер в старім краю ще нїщо не є певне анї стале.

Инша річ — посилати гроші родині на поміч.

Тут вже ніхто не повинен дивитись на се, чи то гроші паперові чи нї. Родина в старім краю не дістане инакших, а мусить купити собі поживи чи одяг власне за ті паперові гроші. Кождий, хто живе в Америцї, а має родину в старім краю, повинен їй тепер в недолї помагати грішми. Але ті гроші повинен він посилати на те, щоби жили, а не на те, щоби богатїли. Длятого кождий повинен посилати до краю що якийсь час по кількадесять долярів, або як пишуть з дому, що потребують більше, наприклад на корову, відбудову хати і т. д., то по 100 чи 200 чи 300 долярів, але ніколи не повинен посилати тисячів долярів, бо можуть пропасти або стратити на вартости.

Навіть хто їде з Америки до старого краю, не повинен брати зі собою богато гроша. Гроші треба лишити в порядні́м великім банку в Злучених Державах, де вони є і будуть все певні.

Лише гроші американські і анґлїйські стоять добре, бо Америка й Анґлїя мають більше золота ніж паперових гроший і обі держави дуже богаті. Тому то добре мати гроші американські і анґлїйські або тримати їх в банках американських або анґлїйських.

Американські Українці, очевидна річ, повинні мати гроші американські і тримати їх в банках американських (найбезпечнїйше у великих банках; а також добре мати гроші в державних бондах Позички Свободи або у военно-щадничих марках; бонди мають тепер свою вартість, яка вже не спаде, але буде іти в гору, а военно-щадничі марки все мають сталу вартість; крім того бонди і марки приносять процент і все можна їх продати без страти).

Навіть як їдуть до краю, то гроші повинні лишати в банках американських і не виймати їх поти, поки відносини в старім краю не поліпшать ся.

З грошевими справами треба все бути дуже осторожним, а особливо у военні або повоєнні часи.

ТИЖДЕНЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Кождий Українець повинен вступити в члени Американського Червоного Хреста.

Річна вкладка виносить 1 доляр.

ВИЇЗД ДО ГАЛИЧИНИ ЗДЕРЖАНИЙ.

Польський консулят в Ню Йорку оголосив, що не лише до Галичини але навіть до Польщі не буде видавати пашпортів, бо виїзд до тих країв здержаний.

Люди, котрі тепер намагають ся конче їхати до старого краю і роблять на сю ціль якінебудь видатки, тільки тратять гроші на марне.

Були одиниці, котрі приїздили з дальших сторін до Ню Йорку по пашпорти, витратили надармо по кількадесять долярів і вернулись домів з нїчим.

Всяка нерозважна робота так кінчить ся, але нехай се буде бодай осторогою для других, аби не марнували гроша безпотрібно.

З виїздом до старого краю треба рішучо здержатись ще до весни або до лїта, не лише з причини анархії, хороб і голоду, що там панує, але просто через те, що виїзд тепер здержаний.

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮРА В НЮ ЙОРКУ.

Міжнародний жіночий робітничий конґрес.

Народна жіноча фахова лїґа в Америцї оголошує, що дня 28. жовтня у Вашінґтоні відбудеть ся міжнародний жіночий робітничий конґрес. Американські фахові юнії будуть мати на сїм конґресї десять своїх делеґаток, котрих імена проголосила сегодня згадана лїґа. Делеґатками є: пані Раймонд Робінс з Шікаґо, котра є головою згаданої лїґи, панна Шнайдерман з Ню Йорку, заступниця голови сеї лїґи, члениця екзекутиви Міжнародної Юнії робітників виробу обуви, пані Луіс Рантол; пані Андерсон; пані Орал, панна Фаня Коген; пані Мавд Шварц; панна Юлїя Оконор; панна Анна Нестор; панна Єлисавета Крістман. Всї ті делеґатки є урядницями льокальних відділів Жіночої Лїґи фахових робітниць в Америцї і яко такі є вибрані сею орґанїзацією на міжнародний конґрес у Вашінґтоні.

На сїм жіночім робітничім конґресї будуть заступлені всї жіночі юнії й орґанїзації зі всїх областий індустрії в Злучених Державах, де затруднюють ся женщини. Підчас війни американські женщини заняли місця тих мущин, котрі були покликані до війска і мусїли покидати свою працю в ріжних заводах. Не було майже одного заводу, де підчас війни не працювали женщини. Вони виконували такусаму тяжку працю як мущини. Конець війни змінив сї обставини на стільки, що богато мущин, повернувши з війни, заняли назад свої попередні місця в фабричних заводах і женщини є змушені шукати праці в тих заводах, де працюють самі женщини, головно при виробі одїня і т. д.

На згаданім конґресї будуть розбирати ся дуже важні справи, що дотикають міжнародного питаня жінок-робітниць взагалї і американських жінок-робітниць зокрема.

Кождий край, що буде репрезентований на згаданім конґресї, буде мати десять голосів.

Сподївають ся, що делеґатки приїдуть із слїдуючих країв: Бельгії, Канади, Анґлії, Чехо-Словакії, Франції, Італії, Швайцарії, Польщі, Швеції, Норвеґії, Арґентини, Ураґваю, Злучених Держав і з инших країв.

Конґрес пічнеть ся 28. жовтня і продовжить ся до 4. листопада. Він буде відбувати ся в авдиторії Національного Музею.

Міжнародна робітнича конференція у Вашінґтоні.

Президент Злучених Держав Вудров Вілсон на основі даного йому американським конґресом права, яке є згідне з 13-тою точкою мирового договору, запрошує кожду націю, котра по мировім договорі має право стати членом міжнародної робітничої орґанїзації, як пояснено в 387 точції, прислати своїх делеґатів на міжнародну робітничу конференцію, котра відбудеть ся у Вашінґтоні 29. жовтня 1919 року.

Запрошене розіслано в формі слїдуючі телеграми до американських репрезентантів в чужих краях:

„Вам поручаєть ся в імени президента Злучених Держав запросити правительство того краю, де ви є, на міжнародну робітничу конференцію в слїдуючій формі:

„Президент Злучених Держав, згідно з 13-тою точкою мирового договору поміж союзниками державами і Німеччиною, підписаного у Версалю 13. червня 1919 року, і з поправкою конґресом Злучених Держав, скликує перше зібране робітничого конґресу, котре пічнеть ся у Вашінґтоні 29. жовтня 1919 року.

„Президент Злучених Держав сим запрошує кожду націю, котра є членом міжнародної робітничої орґанїзації, або стане її членом перед розпочатєм сеї конференції, як сказано в 387-мій точції договору, прислати своїх делеґатів до Вашінґтону на сю конференцію.

„Також повідомить правительство тої держави, де ви є, що побут їх делеґатів у Вашінґтоні може бути подрібно оброблений через дипльоматичних представників тут.

„Просимо дістати імена тих делеґатів, що приїдуть на конференцію, а також їх дорадників, і зателеґрафувати сюди. Рівночасно просить ся подати кошти телеґрами, щоб департамент міг дістати за се заплату.

„Предложіть їм свої услуги в справі вибраня пашпортів і транспортації".

Секретар праці Вілсон дістав порученє від президента Вілсона занятись зорґанізованем сеї міжнародної робітничої конференції. До помочи взяв собі Натана Шміта з Ню Йорку, бувшого помічника ґенерального директора департаменту обслуг і праці в Злучених Державах.

Загально сподївають ся, що міжнародна робітнича конференція увінчаєть ся успіхом і принесе користь не лише робітничій справі в Америцї, але і в Европі.

Проблеми еміґрації.

Публична опінїя Америки є занепокоєна новою проблємою, іменно виїздом великого числа іміґрантів з Америки. Така опінїя є витворена претендентами на пророків, котрі страшать Америку сею новою проблємою, якої в дійсности в Америцї нема.

Еміґрація з Америки є такасама давна як і іміґрація. Вони обидві грали велику ролю в індустріяльнім житю Злучених Держав. Статистику еміґрації почали вести допера перед кількома роками згідно з законом принятим 1917-го року. Книги „Трансатлентік Пасенджер Асосієйшен" показують, що від 1899 до 1910 року на кождих 100 іміґрантів до Злучених Держав 37 вертало назад до старого краю. Офіціяльні числа показують, що з початку 1908-го року до 20. червня 1919-го року до Злучених Держав приїхало девять і пів міліонів людий, а виїхало з Америки 5,000.000 людий. В часї війни, то є від 1914 до 1919 року, до Америки приїхало 1,612.743 людий, а за тойсамий час виїхало 1,180.859 людий. Послїдного року до Америки прибуло 237.021 осіб, а виїхало 216.231 осіб. Значить, що приїхало 20.790 осіб більше ніж виїхало.

Сї цифри можуть заспокоїти тих людий, котрі роблять з сего велику проблєму. Слухи про виїзд з Америки є дуже пересадні. Розуміеть ся, що дуже богато людий поїде до дому, щоби там побачити свої родини, однак фактом є, що при кождій еміґрації є також велика іміґрація, котра не перестала навіть в часї війни.

Рапорти, які тепер приходять до бюра, показують, що богато чужинців, котрі хотїли їхати до краю, відложили свій виїзд з Америки з причини невідрадних відносин, які тепер панують в цїлій Европі.

Причиною повільного виїзду з Америки є також брак пароплавів. Мудрованя, що Америка останеть ся без робучих сил, є цілковито безосновні. Добре булоб, як би працьодавці привертали свої індустрії до вимогів мирних часів, а робітники щоби не покидали своїх робіт, доки не будуть певні, що зможуть дістати місце на кораблі.

Одинокою нашою задачею тепер є не те, що нам робити з еміґрацією, але що нам робити для міґрації.

З житя робітників Червоного Хреста.

Між робітниками Американського Червоного Хреста можна найти людий ріжної народности, що разом працюють над відбудовою знищеної війною Европи. В своїй роботі вони тримають ся засади, не викликувати расової ненависти і національного антаґонізму в тих краях, де живуть змішані народи. На одній маленькій стациї в Альбанії інспектор Червоного Хреста, прибувши з Парижа, застав там жителїв Альбанії ріжних народностий: Сербів, Румунів, Греків, Турків і богато других.

Робітники Червоного Хреста мають досить клопоту з виміною гроший в Европі, тому, що не лише в ріжних краях є ріжні гроші, але і в однім краю є всякого рода гроші і цїна сих гроший є ріжна. Фінансовий департамент сибірської комісії Американського Червоного Хреста говорить про се так: „Ви не маєте ніякого поняття про те, як провадила ся виміна гроший в Харбіні (Росія). Там було і тепер ще є три сорти рублїв, котрих цїна у відношеню до американських долярів і японських єнів була ріжна. Я — говорить член Червоного Хреста — бачив, як грошеві торговцї в Росії практикували свою систему виміни гроший. Вартість гроший у більшій мірі залежить від того, чи гроші є нові, чи старі. Брудні і трохи подерті, чиї би вони не були, не мають такої вартости як нові і блискучі. За нові паперові гроші Керенського можна було дістати такесаме число старих царських рублїв, або американських долярів. Вартість сибірських рублїв взагалї можна рахувати так: 80 сибірських рублїв вартує одного американського доляра; 20 старих рублїв також одного доляра".

Справа виміни гроший в Сибіри стоїть так, що як хто розуміеть ся на курсї гроший, то може доробити ся ґарного маєтку. Одна партія Червоного Хреста, що мала з собою нюйорського банкира, ужила його знанє у фінансових справах і ріжних цїн гроший і по повороті до Парижа привезла з собою два тисячі долярів більше, ніж дістала від головної управи на свою роботу в тім краю. В ріжних краях Европи курс гроший зміняєть ся дуже часто, як нїколи передтим.

Кажуть, що Американцї позичають Полякам гроші.

В Швеції говорять, що в Америцї формуєть ся велика компанія з капіталом 100,000.000 долярів для фінансованя перебудови міст Польщі. Ті гроші мають бути ужиті на будову нових будинків і водопроводів в польських містах. Часть гроший буде ужита на будову міських шпиталїв.

Комісія американських фінансістів приїхала недавно до Лодзі, щоби там порозуміти ся з польськими урядниками про умови сеї позички.

Правдивість сеї поголоски покаже недалека будучність.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ З СЕЛА ПРИСТАНЬ, ПОВІТ ЖОВКВА, ГАЛИЧИНА, ПЕРЕБУВАЮЧИХ ТЕПЕР В АМЕРИЦІ.

Дорогі Родимці!

Кождий з нас з великою нетерпеливостию очікує тої щасливої хвилї, коли буде можна свобідно відіхати до рідного краю, до рідного села тай до своєї дорогої родини. Через довгий час була заперта дорога не тільки на переїзд, але заборонено було і листовно перевідуватись про свою рідню. Тепер зачали приходити до нас вісти, але дуже скупенькі, а з того можна догадати ся, що не гаразд живеть ся нашій рідні в рідним краю.

Ми щасливі, що дістались тут та не бачили тої біди, котра спіткала наш рідний край. Представмо собі, що було би стало ся з нами, колиб ми були в рідним краю. Неодин з нас може вже й не жив би на тім сьвітї, а може був би мучив ся де в італїйській або московській неволи. Тож дякуймо Богу, що нас те нещастє минуло.

Нераз читали ми відозви в ґазетах, що з ріжних сторін вірні і щиролюбячі діти складають тут жертви на порятоване свого рідного села. А чиж ми мали би бути гіршими від других? Чиж нам не милий рідний край та рідне село? Чиж ми там не позіставили своєї найблизшої рідні? Покажім, дорогі Братя і Сестри, свою любов для рідного села. Пригадаймо собі, як ми нераз співали:

Рідне село, рідна хатко,
Як я вас не бачу,
То я тужу і сумую,
А часом заплачу.

Зложім всі разом, кілько нас тут є, хоть малий дар для свого рідного села. Давались мо нераз на ріжні цїли, хто лише наставив до нас свою руку. Брали від нас свої і чужі, тож не жаліймо тепер дати і для своєї рідні. Один всїх спомогти не може, але всї разом можемо спомогти неодного.

Я від себе жертвую наразі 5 долярів, а до дальшої складки кличу свого бувшого найблизшого сусіда і товариша Андрія Тараса з Олифанту, Михайла Булика з Ню Йорку і Петра Предзімірського з Гартфорду. А Вас, дорогі Родимцї в Скрентоні, прошу зійдіть ся при найблизшій спосібности всї разом, виберіть зпоміж себе уряд, то є предсїдателя, касієра і секретаря та займіть ся збіркою між собою на порятоване рідного села. Вас там є більше разом, як: Тараси, Язьвінські, Волощуки, Миськові, Білецькі і другі. Ви, дорогі Земляки, вже нераз дали доказ свого патріотизму, тож покажіть свою любов і для рідного села, а тоді сповнять ся слова тої пісоньки:

Родимий краю, село родиме,
Вас я витаю, місця любимі.

Зібрані гроші враз з виказом всїх жертводавців вибраний уряд нехай покищо затримає у себе, а пізнїйше, як побачимо, кілько зберееть ся, порадимо ся всї, на яку ціль ті гроші призначимо і відошлемо яко дар для рідного села.

Думаю, що се буде найкрасша памятка нашого перебуваня в Америцї. Я знаю, що там знайдуть ся люди, котрі з вдячностию приймуть наш дар і запишуть імена всїх жертводавців золотими буквами. А ми, коли повернемо до своєї рідні, будемо мати ясне око перед всїми, що ми, хотяй були від них далеко на чужині, про них не забули і за них памятали.

Тож до дїла, дорогі Братя і Сестри! Нехай не буде анї одного між нами, котрий би сказав, що нїчого не дасть, або що до краю не поїде. Ніхто з нас не знає, що станеть ся з нами завтра, але як зробимо добре діло нині, то памятка остане на завсїди.

Передайте сю відозву всїм, кого лише зі своїх знаєте, заохотіть один другого, а тим зробите велике діло милосердя, а ще більшу радість рідному селови і своїй родині. Ті наші родини зпевностию лиш одиноку надію покладають на нас, тож був би для нас великий встид, як би ми за них забули і тепер, в такій тяжкій недоли, їх не порятували.

Хто зістане вибраний зпоміж Вас до уряду, тих прошу мене повідомити.

Остаю ся з поважанем для всїх.

Василь Булик,
Box 92, Sta. A., Hartford, Conn.

Всї українські часописи прошу ласкаво сю відозву в цілости помістити. — Василь Булик.

THE RUSSIAN DEBT

Ukrainians Offer to Shoulder 30 per cent.

Count Tyszkiewicz, Chief of the Ukrainian Delegation to the Peace Conrainian Delegation to the Peace Conference, declared, in the course of an interview granted to a "Petit Parisien" representative (transmitted by Central News), that the struggle against Bolshevism, and the definite triumph over the mob whom Lenin rules, are the chief matters on which the Delegation desires to address the Entente. We must, he observes, unite with the Caucasians, the Roumanians, the Czecho-Slovaks, the Poles, and the Lithuanians to create an impassable barrier against the Bolshevik forces. This barrier will be a guarantee for the future, for it will oppose itself firmly against the Germano-Russian alliance which the Germans desire.

The Count proceeded to emphasize the immense peril for Europe of any possible re-organization by Germany of the Russian forces, and added: "We shall know how to defend ourselves once our independence is guaranteed by the Entente. Then, united from the Baltic to the Black Sea in the determination to remain free, supported in the Balkans by the Yugo-Slavs and the Greeks, supported by England, America, and France, we will answer for the pacifism of Russia and the powerlessness of Germany to do harm. If you will guarantee us our liberty, we will lay open for you the riches of our countries. Be our instructors, and remember that we are prepared to recognize up to 30 per cent. of the Russian debt. This is what I propose to the French Government."

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ПОДЯКА.

Я низше підписаний, член У. Н. Союза, від. 208, дякую високоповажаним Головним Урядникам і всїм Членам сеї орґанїзації за скоре виплачене менї запомоги з фонду убогих в квоті $50. Дай Боже, щоби наша орґанїзація числила від нині до року 100.000 членів. — Яків Стадніp.

ДОПИСИ.

HOLYOKE, MASS.

Про федераційно-большевицьке віче.

В 128-мім числі „Народної Волі" появила ся допись з Голйок, Масс., підписана бувшим вічевим комітетом, котрий ганьбою очернює тутешних Українців і обвинює їх за розбитє всенародного протестаційного віча.

Що-ж то за віче мало бути, ким і на що скликане, що самі Українці мали його розбити? — запевно подумає кождий, хто прочитав ту лайливу вісенітницю в „Нар. Волі".

Щоб пояснити сю справу та щоб не поширювало ся баламуцтво про розбитє всенародного протестаційного віча, урядники загальних українських політичних організацій в Голйок, Масс., подають до публичного відома:

1. Що перші протестаційні загальні народні збори відбули ся 15. червня с. р., а другі збори в тій справі відбули ся 4. липня в Укр. Н. Хаті. З обох тих зборів вислано протестаційні телеграми до Вашінгтону і до Парижа і зібрано значну суму гроша на фонд оборони Галичини.

2. Що майбутнє всенародне віче на 19. жовтня (як дальші події того віча пояснили) було уплянуване двома людьми: Михайлом Накрейком, експ-контрольором „Гайдамаків" і Ільком Вавришином, бувшим репрезентантом Федерації Українців в стейті Масачусетс (котрий для „шляхетносьці" змінив своє імя на Eliasz). Ті збанкротовані товариші, загально знані киринники, сховались тепер за 15-тий відділ У. Р. Союза, який відорвав ся від „Української Громади" в Голйок. Се ті людці, котрі що кілька тижнів скликують „віче" до помешканя М. Накрейка під ч. 672 Іст Ст., де запрошують загально знаних „ораторів" Дмитришина, Ткачука, С. Гладкого і їм подібних. Се тісамі людці, котрі вечерами і неділями по рогах улиць продають большевицькі часописи, як „Робітник", „Молот" і т. п. Та мабуть ті всі віча і публікації не принесли їм користи, бо як були, так і є ігноровані українським загалом. І ті народні відірванці уплянували в нечуваний підлий спосіб заманити людий — під всенародним кличем стягнути нарід на віче, котре мало переводитись після большевицької програми. До перепровадженя своїх плянів вони вибрали з 15-го відділу У. Р. С. чотирох собі подібних скомпромітованих людий, при помочи котрих Ілько Вавришин оголосив в „Нар. Волі" всенародне протестаційне віче на 19-го жовтня. На тім вічу мали говорити знамениті бесідники з рамени Федерації Українців. Але що — як вони пишуть — „Свобода" й инші українські часописи сього оголошеня не помістили, тому вони тихцем оголосили в англійській місцевій газеті „Голйок Телеграм" з 15. жовтня, що віче скликає чотири відділи українських організацій в Голйок, в числі 500 членів (а їх цілий той 15-тий відділ У. Р. С. раптом числить около 20 членів, з чого половина позамісцевих).

Повисші факти сьвідчать, на який народний злочин відважило ся двох большевицьких фанатиків, котрі так грубо надужили імени всенародного й імени місцевих українських організацій, що тихцем без їх відома скликали собі всенародне віче, для своїх скритих большевицьких цілий.

Події підчас того майбутнього віча доказали, що те скликане віче мало перепроваджуватись під командою М. Накрейка, для большевицької пропаганди.

Що такий, а не инший мав бути плян сеї большевицької кліки, про се говорять слідуючі докази:

1. На віче не приїхав жаден з оголошуваних знаменитих бесідників з рамени Федерації. Видно, що жаден не був запрошений.

2. Коли Е. Вавришин знав, що жадного бесідника нема, то як він міг отвирати всенароднє віче? Бо він знав, що М. Накрейко спровадив з Гартфорд, Конн., большевицького лектора і для нього зладив відповідні резолюції.

3. Чому Е. Вавришин і М. Накрейко насильством хотіли перефорсувати на вічевого предсідателя Д. Шустака з Вестфілд, Масс., коли місцевий кандидат на предсідателя, Ів. Затонський, мав що найменьше три рази більше голосів? Бо вони знали, що Д. Шустак є большевик і позволить їм на большевицькі вибрики.

Ось такі факти виринули при отвореню того віча, а вони переконали зібраних, що большевицька кліка перехитрила нарід і по плятформі Лейби Бронштайна хоче перепровадити його до кошари Николи Леніна. І коли нарід побачив, куди то отвираючий віче Е. Вавришин прямує, то впрост обсипав його питанями, куди він іде. Тоді він змішав ся і не знав, що почати: чи йти далі, чи вертати. На гали дали ся чути голоси: „Чось там виліз? Злізь відтам!" І так повстало замішанє, підчас котрого Е. Вавришина прямо скупали ріжними епітетами, а коли він побачив, що гнів народу збільшаєть ся, мусів бічними дверми з галі втікати. А публичний сторож, котрий стояв при дверях, побачивши таке замішанє, казав зібраним розійтись, бо віча не буде. Люди розійшли ся з гнівом у серци а з епітетами ганьби на адресу федераційників, що їх скликали на большевицьку лектуру.

І тепер ще сих пару зганьблених большевиків в безличний спосіб видумками очернюють патріотичне голйоцьке громадянство і обвинюють за розбитє всенародного віча, а не споминають, що вони під народним шильдом хотіли відограти штуку большевицької лектури.

ЗА УРЯД „УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ" в ГОЛЙОК, МАСС.:

І. Чорний, предс.; М. Провода, кас.; В. Грибик, секр.

ЗА УРЯД МІСЦЕВОГО УКР. НАР. КОМІТЕТУ:

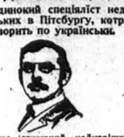
Іван Затонський, предс.; Іван Довгань, секр.; Ів. Серединський.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Свобода", від. 194, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітинг відбудеть ся в суботу, 8. с. м., в Укр. Хаті під ч. 424 Вест 41-ша улиця, Ню Йорк, точно о годині 8-мій вечером. Є важні спарви до полагодженя. Котрий член на тім мітингу не явить ся, заплатить кару. — В. Романюк, предс.; М. Демянчук, кас.; Н. Лесюк, секр.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий спеціяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довіре спеціяліст недуг мужеських, котрий усе своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ

11. поверх, фронт.

644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 2.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з MIDY

Уникайте підробів.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

827 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-тої рано до 2-гої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

КРАСА ВРОДА МОЛОДОСТИ!

Се є правда, що Ви можете виглядати о 20 літ молодші як Ви дійсно є.

Недокладности і неправильности Вашого лиця, носа і уший можуть бути справлені без болю і без втрати часу. Женщини і мущини най прийдуть або пишуть по книжочку, яка описує все в подробицях. На книжочку треба післати 10 центів. Також лічу з успіхом хорих мущин і женщин з якоїнебудь недуги. 25-літна практика. Офісові години: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня; в неділі до 4-ої пополудни Адреса: Dr. G. BUKKI, 407 East 58th Street, New York, N. Y. 124c—

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Коли так, прочитайте слідуюче письмо.

ТЕПЕР ВИЛІЧЕНИЙ

хоч думав, що дальше лічене є викиненем гроший і втратою часу.

До Д-ра Геннона, 146 E. 14-та ул.:

Я чув ся недужий більше як рік, лічило мене богато лікарів на терпіня від нестравности і я не находив помочи. Я уважав, що дальше лічене є викиненем гроший і втратою часу. Я зауважав, що др. Геннон переводить лічене поважних недуг. Я повірив в його досьвід і він поміг мені, як тут заявляю.

Він розглянув мій хронічний стан недуги, а по тижневім лїченю наступило у мене незвичайне поліпшене. По трох тижнях я почув ся добре а всякі обяви, які я уважав за невилічимі, зникли. Я зробив сю заяву в користь д-ра Геннона, а для вигоди тих, котрі терплять хронічні недуги, щоб вони дізнали ся де шукати властивої помочи. По тижневім лїченю через д-ра Геннона, пацієнти можуть осудити зворот у стані недуги, завдяки лїченю д-ра Геннона. Се важний доказ. вс—

З правдивим поважанем

THOMAS BROHAN,

May 22nd, 1919. 106 Grand St., Jersey City, N. J.

Оригінал повисшого письма і фотографію можна бачити кождого часу в моїм офісї. Многі мною вилічені пацієнти з Ню Йорку, Бруклина, Ню Джерзи і околиць охотно заявляють ся зложити свої заяви з осягнених у мене результатів лїченя і моєї методи.

Коли терпите на якусь нову скомплїковану або застарілу недугу а потребуєте помочи спеціяліста прийдіть до мене безпроволочно, а я зроблю для Вас те, що міг зробити і для других.

ДОВОДЖУ ДО УСПІХУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тімсамім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного спеціяліста. Одна візита в моїм офісї і точна екзамінація упевнить Вас, що я зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля.

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

нервовий розстрій, завороти, ослабление, кровні і скірні недуги, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болї в карку і крижах, ревматизм і безвладність у вязах, слабість горла, жолудка і недомаганя кишок, болї невральгічні, горячку на язиці і запір, ТОДІ НАВІДАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ.

ПРИМІНЮВАНЕ ЕЛЕКТРИКИ, ЗАШКІРНІ ВСТРИКУВАНЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕНЯ.

Порада зовсім даром. Прийдіть нинї. Не відкладайте.

Dr. HANNON

СПЕЦІЯЛІСТ

146 EAST 14th STREET

Напроти Tammany Hall, New York. Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділі і признані сьвята: від 10. до 2. в полудне лише.

Осібний почекальний покій.

ЩО Є ПОТРАВА?

Дехто думає, що наколи попоїсть бараболь, або мяса, то зробив вже досить для свого тіла. Але се не є правдою. Бараболї мають свою поживність, а мясо також. Але мясо має иншу поживну силу, а бараболї знова иншу. Їджте стало мясо але без хлїба або бараболь, будете сито жити, але сили не будете мати. А се тому, понеже саме мясо недасть вам такої поживи, яку потребує людське тїло. Чоловік в своїй потраві потребує такі кусники які обіймають в собі ріжні первістки і тому з мясом споживаємо хлїб, або бараболї, при бараболях товщі і инші потрави. Одинокою потравою, котра не потребує первістків було-би молоко, але воно не уділяє старшому чоловікови на стільки потрібних складників, аби могли витворити силу в людськім тілі, тому молоко у дорослого чоловіка є немовби напойом. Єсли однак жолудок не має своїх жилок і устрою в порядку, котрі потраву перепрацьовують, то можете їсти що хочете, сили не набудете. Але коли будете уживати Босакове Лїчниче Гірке Вино, воно вам перетравить споживі кусники в силу і обновить вашу тїлесну поставу. Ціни: 1 фляшка $1.25, 6 фляшок $6.50, 12 фляшок $12.00. Адреса: 132

BOSAK MANUFACTURING CO.,

134 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ШУКАЮТЬ ФАРМИ.

Подає ся до відома, що єсли би хто з Українців бажав стати господарем як в старім краю, а не пильнувати фабричної труби, то нинї якраз добра нагода. В WINSLOW, N. J. щойно властитель земельних посїлостий зачав парцелювати землю. Земля дуже урожайна, околиця дуже гарна, стація зелїзниці, фабрики і школа є в місци. Землю продаєсь на акри, можна купити велику фарму або кілька арків, і до того робити в фабриці. Заявляємо, що то не агенти або які инші натягачі продають, але сам властитель цїлого двора. За землю треба платити троха готівки а решту на сплату ратами, так що і найбіднїйший може купити. Ся місцевість є положена межи Філядельфією а Атлентик Сіти. 20 мінув експрес до Філядельфії, а до Гамонтон 10 мінут. Українських кільканайцять фамілїй тут вже поселилось, а решта то Таліяне і Німці. Хтоби бажав купити, нехай пише по близші інформації або найліпше нехай би приїхав і переконав ся. Се оголошене пишемо ми Українцї, що тут поселили ся, а не якийсь натягач. Властитель, котрий продає землю не хоче з агентами нич мати, понеже тут кождий Українець радить свому знакомому, і так тут Українцї поселились. Єсли би було більше Українців, тоби можна мати церков і школу в українській мові. 133-37

Еще раз повторяєм, що се не натягачі агенти продають, але сам дідич, з ним треба годитись і йому платити а не яким попихачам. Голоситись на слїдуючий адрес:

ILKO CAP, Winslow, N. J.

ЕКСТРА! ДАРОМ! ЕКСТРА

Артистично викінчені портрети найкрасших женщин в ріжних займаючих позах, також опис секретної книжки, містячої около 500 образків мущин і женщин в дуже займаючих і наукових позах, як також катальоґ легких до виконаня штук магічних і много цікавих і Вам незнаних новостий. Читателю не зволїкай, але пиши сейчас, залучаючи 5 цнт. на пересилку. 151св—

M-s L. PIASECKA,

301 E. 10th St., New York, N. Y.

ЧУДОВЕ ШИЛО ДО ШИТЯ.

Сим шилом можете направляти чоботи, упряж, торби. Воно шие сильно і добре, так як машина. Коштує враз з 20 ярдовою шевською дратвою, 2 голками і інструкцією лише $1.00; 7 шил за $5.00. Вдоволене запевнюєсь. Замовіть сейчас. Пошукесь аґентів.

NATIONAL SALES CO., Dept. 124, Sta. D., Box 90, New York, N. Y. 108—

ПАТЕНТИ

БЕЗПЛАТНА КНИЖКА

Пишіть днесь по мою українську книжку з цінними інформаціями а патентах і винаходах. Пишіть а я вишлю ту книжку

БЕЗПЛАТНО

Я маю 30 ЛІТ ДОСЬВІДУ яко патентовий адвокат і кожда справа в моїх руках отримає найліпше і найскорше залагоджене.

Пишіть днесь по українськи до свого патентового адвоката:

A. M. WILSON,

REGISTERED PATENT ATTORNEY,

310 Victor Bldg.,

WASHINGTON, D. C.

ДО МИТЯ ГУБИ,

до зубів і яко антисептичне средство до чищеня, **Severa's Antisepsol** (Северів Антисепсоль) нема ліпшого що до якости або ціни. Жадайте сего правдивого дорогого препарату в своїй аптиці. Ціна 35 цнт. і 2. цнт. податку.

ЯКО ЛІНИМЕНТ,

не найдете жадного ліпшого, ощаднійшого, і за так низьку ціну, як **Severa's Gothard Oil** (Северів Ґотарський Олїй), котрий є звісний від 38 літ яко скуточне средство на усмирене місцевих болїв. Ціни: 30 центів і 2 центи податку, або 60 центів і 3 центи податку.

ВАШИХ НИРОК

завданем є виконати певну скількість праці кождого дня. Єсли вони є слабі або схорілі, їх здібність до праці є зменшена. Урегулюйте ті непорядки через ужите **Severa's Kidney and Liver Remedy** (Северові лікарства на нирки і печінку). Ціни: 75 центів і 3 центи податку, або $1.25 і 5 центів податку.

ЗДЕРЖІТЬ ТОЙ КАШЕЛЬ!

Не дайте йому вкорінити ся на цїлий протяг зими. Позбудьте ся його. Відженіть його, уживаючи широко-звісне, гідне довіря, приємне, ідеальне і скуточне лікарство, котрого назва є

SEVERA'S BALSAM for LUNGS

(Северів бальзам на легкі), котрий скуточно лїчив кашель і перестуду аж від року 1881, коли зістав по раз перший офірований публиці до випробуваня. Від того часу його взятість зістала утривалена в лїченю кашлю, перестуди, утрудненого віддиху, хрипки, болю горла і спазматичного крупу. Приємний в ужитю. Дїти як рівнож дорослі його люблять. Не містить в собі наркотиків. Продаєть ся по всїх аптиках.

Цїни: 25 центів і один цент податку. 50 центів і 2 центи податку.

ІНФЛЮЕНЗОЮ

або звикалою перестудою належить заопікувати ся сейчас. Взяти одну або дві **Severa's Cold and Grip Tablets** (Северові пастильки на біль голови і невральгію) аж столець буде вільний. Відтак брати по одній що 3 або 4 години аж пожаданий успіх осягнеть ся. Купіть пуделко тих пастильок за 30 центів і 2 центи податку.

ЗАПІР

скоро усунеть ся, функціоноване печінки побудить і зауважить ся в короткі загальне поліпшене, коли **Severa's Liver Pills** (Северові пігулки на печінку) ужити на вечір. Наслідки появлять ся рано без різаня або злих наслідків на будуче. Ціна 25 центів і 1 цент податку.

ЗДЕНЕРВОВАНЄ

є лихим станом нервової системи і вимагає усмиряючого, лагодячого а рівночасно достаточно побуджаючого тоніку. Беріть **Severa's Nervoton** (Северів Нервотон) в дозах приписаних, аби в короткі бути на дорозї до виздоровленя. Ціна $1.25 і 5 центів податку.

Севери Лїкарства Фамілїйні є продавані по аптиках всюди. Жадати належить Севери Лїкарств, не приймати підроблених. Коли не можете їх дістати в своїй місцевости, просимо надїслати замовлення просто до нас, з залученем належної суми разом з податком. 130с136

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

НОВА СИЛА, НОВЕ ЗДОРОВЛЄ, НОВА, ЧИСТА КРОВ ЗА ДВА ЦЕНТИ.

Коли Ви терпите на жолудкові або ниркові долягливости, цілковите ослаблене, безсонність, болї голови ревматизм, запір, нестравність, утрату апетиту, болї в крижах, нервовість, нечистоту крови то JUVITO, сей досконалий зільний обновитель здоровля, дасть Вам певну і скору поміч.

Вишліть 1 доляра на одну або $5.00 на 6 коробок сего чудового ліку, або, коли хочете спробувати перед замовленем, пришліть нам свою адресу в 2-цент. листі, а ми вишлемо Вам відворотно, без ніяких зобовязань

ЗОВСІМ ДАРОМ.

дозу на 3 днї лїченя. 130-42

JUVITO LABORATORY,

SOUTH HILLS BRANCH 25,

PITTSBURGH, PA.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.

Telephone: Orchard 2568.

УКРАСИ СВОЄ ВОЛОСЄ.

Відсьвіжи своє волосе. Здержіть випадане волося. Усуньте порплї. Плекайте волосе, щоб росло буйно і мало полиск. Се можете осягнути, коли ужиєте 124с133

DERMAFUGA.

Вона дає поріст, усуває порплї і сверблене, здержує випадане волося. Ми вишлемо Вам пробку за одержанем 10 цнт. на оплату пересилки.

ARGIL SPECIALTIES CO.,

Box 37, Philadelphia, Pa.

Коли би Вам сказав хтось, що в певнім місци можете найти $10.00, то чи Ви не пішлиби? Тут якраз маєте нагоду, бо защадите $10 до $15 на кождім убраню або плащи купленім у нас. Коли оплачуєсь шторникам купувати у нас, то я не бачу причини задля якої Ви не мали би заощадити собі видатку, через купно впрост у нас. Робимо всїлякі убраня і плащі на замовлене. Тепер ми дістали 5,000 ярдів синього серджу, гарні сукна на верх і підшите, з яких можемо Вам зробити убране і плащі і заощадити Вам $10 до $15. 88с—

S. LEVINE,

471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

ЛЮБИТЕЛЇ МУЗИКИ!

Звісна на весь сьвіт нюйорська першорядна фірма

КАРЛЬ ФІШЕР

поручає українському загалови свій

СКЛАД МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ І ВСЯКИХ МУЗИКАЛІЙ.

Продає всякі музичні інструменти, прибори, ноти, методичні підручники для науки музики на всяких інструментах і взагалі все, що входить в обсяг музики. 133с—

як поодинокі люди так і ті, що організують музичні кружки, смичкові орхестри і банди на дутих інструментах, найдуть у тім складі все для них потрібне, а також дістануть всякі інформації для закупна відповідних інструментів і як учитись грати.

Ся фірма отворила український відділ, який веде всяку переписку зі сторонами в українській мові. Тож сьміло звертайтесь з своїми потребами до тої фірми в українській мові. Ілюстровані катальоги висилаєсь на жадане. Весь товар досконалий, а ціни уміркована. Адреса:

CARL FISCHER, — COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.

ГІЄРОНІМ ЛЯХОВИЧ

(Попередно ПАВЛО ГУРДУС).

ПЕРШОРЯДНЕ УКРАЇНСЬКЕ

ЗАВЕДЕНЄ ФОТОҐРАФІЧНЕ

77 NEWARK AVE., JERSEY CITY, N. J.

Мій заклад виконує артистично всякі роботи фотографічні, як: групи весільні, фамілійні, як також портрети і побільшеня. Спеціяльну увагу присьвячуєсь дітям.

Ціни приступні. — Запрошую уклінно відвідати мою робітню. 118с—

СОЛІТЕР — LAXATODES

Богато терплячих мущин, женщин і дїтий є лїчені на ріжні недуги без ніяких результатів, підчас коли їх дійсний клопіт лежить в черевнім хробаку зв. солітер. Явні признаки: уходять дрібні частини солїтра. Другі признаки: утрата апетиту з частим відчуванем голоду, покритий язик, бите серця, болї жолудка, корчеве учуте в кишках, млоєнє, часте пльоване, нестравність, болї в крижах і членах тіла, завороти, болї голови, вичерпане, омлїване від порожного жолудка, значні чорні обвідки під очима. Найзвичайнїйшою ознакою присутности черевних хробаків є часте довбане в носї, безсонність і т. п. Laxatodes безповоротно усуває солїтра з внутра, а понеже сей лїк є загально уживаний в Европі, то і його досконалість не улягає ніяким сумнївам. 133с145

Се правдивий лїкар в формі цукорків, дїти люблять його, і нема ніякого заходу при ужитю. Коли Ваше здоровлє є загрожене від солїтра, то незанедбуйте спробувати сей славний лїк Laxatodes, який продаєсь виключно через LAXAL MEDICINES COMPANY, 3366 Laxal Bldg., Pittsburgh, Penna. Ціна за коробку $2.00. Повне лїчене з 6 коробок $10.00. Податок 8 ц. від кождої коробки.

СКОРО ВИЛІЧЕНЄ — СЕ ВАШЕ БАЖАНЄ.

PROF. DR. MOORES, Specialist,

ручить Вам за найліпше лїчене кождої недуги

Має 30-лїтну практику в містї і може дати Вам лїкарську опіку, про яку другі лїкарі нїчо го не знають. Ми лїчимо всї хронічні недуги успішно — ревматизм, кровні недуги, долягливости печінки, болї жолудка, неправильности мочові, рани і викиди скірні. — Хочемо щоби кождий недужий чоловік прийшов на пораду до нас, а коли Ваша недуга є до виліченя, ми заопікуємось Вами аж до виліченя. 109—

ПОРАДА ДАРОМ. : : : : Низькі ціни за медицини і услугу лїкарську.

PROF DR. MOORES, OFFICE, 407 FOURTH AVE., PITTSBURGH, PA Напротив почти

Години офісові: 9—6 веч., в суботу до 9. вечер, а в неділї 10—2 попол.

ПОЗІР! НЕ ОГОЛОШЕНЯ АЛЕ ЦІНИ ГЛЯДІТЬ РОДИМЦЇ!

S. D. VITA,

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІМ БАНКОВИЙ

висилає гроші найскорше і певно до Галичини.

100 ГАЛИЦЬКИХ КОРОН ПО $3.29

в подвійною ПОРУКОЮ. Видаємо перекази Банкові асекуровані і платні в кождім кутку сьвіта.

ШІФКАРТИ найдешевші, найскорша і найбеспешнїйша спосібність. Стараємось для Вас о нічлїг. Нотар і поміч в виробленю документів подорожи певна. Стрітимо Вас на двірци тут і відпровадимо на корабель. Пишіть зараз до старого чеського Банку. 110—

Наш банк є під стейтовою контролею і ми є бондованими агентами Амерікен Експрес Компанії.

S. D. VITA, Ukrainsko-Amerykanskyj Banker, Rm. 1,

2105—1st Ave. або 339 E. 108th St., New York City.

ВІД 25-ть ЛІТ

БОГАТО РОЗУМНІЙШИХ ЛЮДИЙ КОРИСТАЛИ З НАШОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА

ВИСИЛАЮЧИ ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ, КУПУЮЧИ КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ, ПОЛАГОДЖУЮЧИ СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ і проч.

БУЛИ ВИ МІЖ НИМИ?

ТА САМА АДРЕСА ВІД ПОЧАТКУ:

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK,

141 WASHINGTON STREET, NEW YORK CITY

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женітьби не приймаєсь).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

Посилайте гроші своїй родині до краю тільки через Американсько-Українське Бюро в Філядельфії. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

ДОБРА господиня найде місце до заряду домом у сьвященика в околици Ню Йорку. Зголошеня просить ся слати на адресу: „GOSPODYNIA", c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 132-34

Пошукую свою сестру **МАРІЮ СЕРБАН,** з села Вишнівчик, повіт Перемишляни, Галичина. Перед трома роками перебувала в Клівленд, Огайо. Остатний лист мав я від неї в 1917 роцї коли їхав я до Франції. Хтоби про неї знав або вона сама, зволит зголосити ся до: PETER SERBAN, 44 Van Block Ave., Hartford, Conn. 33-5

Пошукую своїх братів **ФЕДЯ і ІВАНА КУЗЬО,** з села Гійське, повіт Ліско, Галичина. Вони перебували в Бейкертон (Кембрія Кавнті), Па., і вже довгий час не маю від них звістки. Най зголосять ся на адресу: NICHOLAS KUZIO, 282 Wood St., Duryea, Pa. 132-34

Пошукую свого шваґра **ДМИТРА ПУКИШ,** з села Мостище, повіт Калуш, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: STEPHEN LEWICKI, 168 Baden St., Rochester, N. Y. 133-35

Пошукую **ОЛЕКСУ ҐУДЗ,** з села Лежанівка, повіт Скалат, Галичина. Маю лист від його родичів з краю. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: W. BURAK, 59 Canal St., Woonsocket, R. I. 133-35

Пошукую своїх товаришів з села Сморжів, повіт Броди, Галичина. Перебувають в Америці і Канаді. Ласкаві зголошеня слати до: WASYL WOROSHYLO, 179 Bagley Ave., Detroit, Mich. 131-33

Пошукую свого шваґра **НИКОЛУ ФУТРИКА,** з села Підгородище, повіт Бібрка, Галичина. Перебував в Брадок, Па. Маю лист з краю. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: NICHOLAS BOJKO, Box 79, Palmerton, Pa. 133-35

Пошукую свого краяна **СТЕФАНА САЛАГУБА і КАЗИМИРА КШАНОВКИ,** оба з села Сенькова, повіт Радехів, Галичина. Хтоби про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: PETER SEMPOWICZ, 709 W. 120th St., West Pullman, Chicago, Ill. 133-35

Пошукую в важній справі свого брата, **СТЕФАНА БУСУ,** з села Воля Нижня, пов. Сянік, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: АННА ПРОЦАК, 42 Washington Ave., Elizabeth, N. J. 126-37

Пошукую **ВАСИЛЯ ВИТУЩИНСЬКОГО і СТЕФАНА БИЗГЕМЛЮКА,** з села Дорофіовка, повіт Скалат, Галичина. Хтоби про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: MICHAEL BEZGEMLUK, 60 Murray St., Kingston, N. Y. 131-33

Пошукую в дуже важній справі своїх сестер **МАРІЇ і КСЕНІ ТОМКІВ** з села Хадецьків, повіт Тернопіль, Галичина. Пять літ тому назад перебували в Бразилії. Хтоби про них знав або вони самі, зволять зголосити ся до: EUDOKIA TOMKIW, 530—3th Ave., New York, N. Y. 33-35

Пошукую свого вуйка **МИХАЙЛА ЖУКА,** з села Жогатин, повіт Доброміль, Галичина. Хтоби про него знав, або він сам, нехай в справі ... зголосить ся до: F. BARANSKI, 2459 W. 5th St., Cleveland, Ohio.

Де є **СЕМЕН СЕНИК,** з села Богданівка, повіт Скалат, Галичина. В роцї 1914 мав перебувати в Мінеаполіс, Мінн. Хтоби про него знав, або він сам, зволить в дуже важній справі зголосити ся до: KOST BOYKO, 216 W. 14th St., Northampton, Pa. 33-35

Хто знав би, де тепер перебуває **ЙОСИФ РУДАВСЬКИЙ** (послідна адреса була Вітесгаре, Па.), зволять ласкаво донести на адресу: хорунжий українських війск ВОЛОДИМИР БАТИЦЬКИЙ, Deutsch Gabel, Langegasse 55, Cecho-Slovakische Republik, Europa. 133

В дуже важній справі пошукую: **ІВАНА МАКСИМЛЮКА,** з Миколаєва коло Бродів, **ФЕДЬКА ВАСИЛЮКА,** з Корчівки коло Волинї Барилової, **АНДРІЯ ШЛІХТУ** з Увина, повіт Радехів та **ГРИЦЯ МОТОВИЛО,** з Миколаєва коло Бродів. Хтоби о них знав, або вони самі, зволить ласкаво донести на адресу: ANDREW SZOSTAK, 329 So. 4th St., Philadelphia, Pa. 33-35

ДЯКОУЧИТЕЛЬ глядає посади. Може управляти хором як церковним так і сьвітським, провадити школу, уряджувати представленя і концерти. Знає також в більшій части угро-руський напів. Посаду може обняти сейчас. Ласкаві зголошеня слати до: „DIAKOUCZYTEL", c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 31-3

ДЗВОНАР з Калуша (Галичина), посідаючий свій бизнес в Ню Йорку і кілька тисяч готівки, пошукує кількох спільників з більшим капіталом до заложеня фабрики дзвонів в Росії, Польщі або Україні. Інтересовані могуть зголосити ся листовно або особисто на адресу: K. FELCZYNSKI, 426 Lenox Ave., c/o BabyCarriage Store, New York, N. Y. 133-35

БУЧЕРНЯ на продаж, в добрім місци, вироблений бизнес, ціна уміркована. Голоситись під ч. 3237 Boulevard, Jersey City Heights, N. J.

ПОТРЕБА кравця до нової і старої роботи. Добра платня. Голосити ся до: A. PASICHNYK, 513 E. 16th Street, New York, N. Y. 30-35

Американсько-Українське Бюро в Філядельфії є одиноке українське товариство в Америці що має шифкарти до краю і з краю до Америки. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

ДЯК з добрим голосом, розуміючий ся на хорі і веденю школи, чесного характеру і охочий до праці потрібний сейчас до обнятя опорожненої посади дякоучительської в Sayre, Pa. Платня 80 долярів місячно і доходи. Просить ся наміряючих убігати ся о сю посаду голосити ся скоро, щоби евентуально на слїдуючу недїлю зачати своє дїло. Можна також голосити ся телефонїчно. REV. P. SEREDA, 175 Horseheads Blvd., Elmira Heights, N. Y. Bell Phone: 3599-W. 32-33

КОНКУРС НА ДЯКОУЧИТЕЛЯ.

Коли наш дуже добрий дякоучитель п. Онуфрик переніс ся до Ню Йорку, наша парохія в Carteret пошукує нового дякоучителя, який провадив би школу і хор і уряджував представленя. Першеньство має самотний і якийграби і на скрипцях, бо хочемо запровадити музику дїточу смичкову.

Carteret близько Ню Йорку і неодин добрий дякоучитель міг би обняти сю посаду, аби міг сам еще висше образувати ся в Ню Йорку.

Подавати ся просимо через Товариство Дякоучителїв. 132-33

25 найкрасших видів Ню Йорку і цінник книжок даром. Залучіть 5 центів марками на пересилку.

Адресуйте: 117ч

UKRAINSKA KNYHARNIA, 41 E. 7th St., Dept. I., New York, N. Y.

ВИНАХІДНИКИ

Вишліть мені модель або рисунок Вашого винаходу для еґзамінації. 109с—

Жадайте мою книжочку винаходів п. з. „ПОРАДНИК ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ", котру отримаєте ДАРОМ.—Пишіть до мене по українськи.

MARCIN LABINER,

Reg. Patent Atty. (S.),

15 PARK ROW, NEW YORK

УКРАЇНСЬКЕ, ПОЛЬСЬКЕ І ЛИТОВСЬКЕ

ПОГРЕБНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

НА МІСТА ЕЛІЗАБЕТ, БАЙОН І ОКОЛИЦІ

уряджують похорони гарно і в приступних для всїх цїнах. Обслуга скора і в кождім часї.

Автомобілї і керичі на весїля, хрестини і др. нагоди. 51ч—

ОФІС:

217 First St., Elizabeth, N. J.

А. ПАТРІК, менаджер.

Телеф. 3817 Elizabeth.

Секр. і касієр, посередник укр.:

В. ЛЕВЧИК,

18 Washington Av. Elizabeth, N.J.

Телеф. 832-W. Elizabeth.

ПОТРЕБА СЕЙЧАС

до MAIN ISLAND CREEK COAL CO., OMAR, W. VA.

майнерів і робітників з фамілїями і самотних. Наші майни нові, угле до 8 стіп високе, без газу, добрі повали, води нема, платня досконала. Помешканя дуже вигідні. Кождий Українець коли немає роботи, нехай сейчас приїздже а не пожалує. В нашім офісї розмовитесь по українськи. Голоситись треба до: 127сч2

R. C. SCHRADER,

617 — 9th St., Huntington, W. VA.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

до Галичини, Польщі, Румунії і Чехо-Словакії по найнизших цінах. Доручене запевнюєсь. 130—

EMIL GERMANUS,

мировий суддя

185 Springfield Ave., Newark, N. J.

Оснований 30 літ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Вибори в Ню Йорку, Шікаґо, Філядельфії і Толідо.

При виборах в Ню Йорку побідила републиканська партія, вибираючи своїх людий на найголовнійші уряди. „Таммани Гол", проти котрої рішучо виступили Герстові ґазети „Амерікен" і „Джорнал", стратила в користь републиканів місця трох найголовнійших судіїв, президента міської радя і президента дільниці Манґатан. Президентом міської ради вийшов републиканський посол Фйорелльо Г. Ля Ґвардя, великий приятель ідеї независимости України. Треба пригадати, що посол Ля Ґвардя вніс в парляменті резолюцію, аби ухвалити 15.000 долярів на удержанє американської амбасади на Україні. Сей його проект находить ся в парляментарній комісії для заграничних справ. — Говорячи на українсько-литовськім вічу в Бруклинї (Ню Йорк Сіти) 4-го жовтня 1919, посол Ля Ґвардя сказав, що українська справа находить в нього горячу симпатію і Українці можуть числити на його поміч, бо він попирає кождий самостійницький рух. Він радив Українському Народному Комітетови видати в анґлійській мові історію „геройського українського народу", щоб запізнати Американців з минувшиною і теперішностию Українців. Соціялісти вибрали пять послів до сойму (здобули отже 4 нових) і чотири члени до міської ради (стратили отже 3). Соціялістичний кандидат на президента міської ради дістав 126.000 голосів, 20.000 голосів меньше ніж в 1917 році Гілквіт дістав на мейора.

В Шікаґо і в цілім стейті Ілліной населенє голосувало над проектом націоналізації публичного добра. Величезна більшість горожан заявила ся за тим, щоби сойм перевів удержавленє всього краєвого богатства, яке є конче потрібне для суспільного добра населення.

У Філядельфії вибрано мейором републиканина Мура, котрий дістав 227.739 голосів; демократ Вескат дістав 30.498 голосів, а соціяліст Бавер 6.320.

В Толідо горожани переголосували проект, аби трамваї усунути з улиць міста тому, що трамваєвий заряд підніс ціну їзди з 5 на 8 центів.

Зелізниці мають перейти на приватну власність.

Федеральний директор зелізниць, Гайнс, заявив минувшої середи, що правительство готовить ся передати зелізниці знова в приватні руки десь коло нового року. Кілька сенаторів є за тим, аби зелізниці позістали в руках правительства раз на все, але більшість сенаторів і сам директор Гайнс є проти націоналізації зелізниць. Один з сенаторів, на імя Кумінс демократ з Айови, котрий найбільше побиваєть ся за удержавленєм зелізниць, каже, що справу удержавленя шляхів можна буде взяти аж тоді, як більшість послів буде за сим проектом. А що теперішний парлямент є проти того, тому про націоналізацію зелізниць шкода тепер і думати.

Сьвященик на відпустці.

В. Меренків, грецько-католицький сьвященик, одержав відпустку з дієцезії на необграничений час, з задержанєм характеру сьвященика, і зрезиґнував з парохії, „щоби весь свій час посьвятити справам народним і українському бізнесови. У своїй подорожи по Америці о. Меренків задумав, попри бізнес, орґанізувати українське робітництво і українське війско" — як се заявляє він у листі до редакції. — О. В. Меренків є директором торговельної інституції „Амерус Трейдінґ Корпорейшен" в Ню Йорку, яка має на цїли доставляти Україні ріжних матеріялів для економічної відбудови краю, від голки до найбільших машин.

Французький капітал для Галичини.

В Ліль, великім промисловім центрі Франції, основано акційне товариство з капіталом 10,000.000 франків для експльоатоції галицьких нафтових теренів.

ВІД СІЧИ В ДЖЕРЗИ СІТИ.

В неділю, 9-го падолиста 1919, зараз по Службі Божій, в церковній салї в Джерзи Сіти відбудуть ся другі з ряду Січові Збори. Хто ще не належить до Січи, повинен явитись в означенім часї і місци та стати в січові ряди.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"